

הנדון: המלצות למניעת הסלמה ושמירה על מרקם החיים המשותפים בין יהודים וערבים

אנו, נציגי הארגונים המקדמים שוויון ושותפות בין יהודים וערבים אזרחי ישראל, פונים אליכם במכתב זה.

הבטחת החוסן העירוני ושלומם של כל התושבים, על ידי שמירה על המרקם העדין של החיים המשותפים, חשובה ברגעים אלו יותר מתמיד. בחלק מהערים המעורבות ובמרחבי חיים משותפים נוספים יצאו בהצהרות לשמירה על מרקם חיים זה, ומתבצעות פעולות שונות כדי לקדם חברה משותפת המבוססת על כבוד ושכנות טובה.

ממדי האסון וההרס מזעזעים את כל אזרחי ואזרחיות המדינה, ללא הבדל דת גזע מין או לאום, ומדירים שינה מעינינו. במיוחד בימים אלו, יש להמשיך לפעול בנחישות לשמירה הסבלנות והסובלנות, להימנע מליבוי אלימות והסתה, ולשמור על הביטחון האישי של כלל האזרחים.

אנו קוראים לראשי הרשויות המקומיות וכן להנהלות האשכולות לבנות מערך מסודר ומלא לשמירה על מרקם החיים המשותף וכן ללמוד ולשתף מתוך הידע שנצבר בשבועות האחרונים. כמו כן, יש לוודא כי מתקיימים תהליכי עבודה הוגנים, בהם ישנו ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית במוקדי קבלת ההחלטות.

המרחב הציבורי המשותף, שבו ערבים ויהודים חיים ופועלים יחד, זקוק לניהול הדוק ואחראי בכדי לאפשר לכל התושבים להרגיש מוגנים. על מנת להקטין את הניכור ואת חוסר האמון ולהפחית את הסיכון לאלומות אזרחית, יש לנקוט מהלכים מכוונים ומניעתיים ולפעול להידוק הקשרים בין הקהילות, כך שיקטן הצורך במעורבות של כוחות אכיפה.

באחריותכם למנוע התלקחות ולחזק את החוסן העירוני והאזורי מבעוד מועד.

ריכזנו כאן המלצות אופרטיביות הכוללות קישורים ליוזמות הפועלות בשטח בחלק מהערים והאשכולות לשם למידה ודיוק הפעולה מקומית:¹

1. הפצת מסרים חיוביים לתושבים, הקוראים לשמירה על מרקם החיים המשותף, למשל באמצעות קמפיין עירוני המחזק את הזהות המקומית הרב תרבותית.²
2. מניעת התארגנויות להתחמשות אזרחית, וריכוז כל הפעילות ההגנתית בידי המשטרה והשיטור העירוני.
3. הנגשה והתאמה של מידע ושירותי חירום בערבית ובעברית והפצתם בפלטפורמות רלוונטיות לאוכלוסיות שונות (דרך מנהיגים מקומיים, מרכזים קהילתיים ורשתות החברתיות).
4. בנייה וליווי של מערך אזרחי-קהילתי של מתנדבים, המחובר לשטח, שיפעל בשכונות לשם יצירת רשת אזרחית ומענה לצרכים בעת חירום.³
5. הקמה של פורום יהודי ערבי שיפעל תחת מרכזי הגישור למען מיפוי צרכים וריכוז הנושא של חיים משותפים בעת חירום, ויהווה קשר בין העירייה לתושבים. הפורום יורכב מהעובדים הקהילתיים המובילים את תחום השותפות בעיר, ארגוני חברה אזרחית, אנשי דת ומנהיגים קהילתיים.⁴
6. מתן תקציב חירום ייעודי ותגבור בכוח אדם לעובדי הקהילה במרכזי הגישור שאמונים על קידום חברה משותפת בערים המעורבות ובמרחבי חיים משותפים (תחת משרד הרווחה והביטחון החברתי) על מנת לאפשר להרחיב את הפעילות ולתת מענה לצרכים בעת זו.

¹ ראו למשל [מדריך למנהיגות מקומית בערים מעורבות](#) אקורד - פסיכולוגיה חברתית לשינוי חברתי

² ראו למשל [קמפיין של עיריית חיפה ממאי 2021](#)

³ ראו למשל [המשמר לסולידריות יהודית ערבית](#) - תנועת עומדים ביחד

⁴ ראו למשל [פורום שומרים על חיפה משותפת](#)

7. מינוי ממונה על תחום חברה משותפת אשר תפקידו לשמר ולטפח מרחב עבודה מקצועי, משותף ומכיל אשר מתייחס לצרכים השונים העולים במפגש בין עובדים ערבים ויהודים.⁵
8. גיוס צוות יהודי ערבי לוועדות החירום בכל רשות ו/או עבודה עם הפורום המוזכר לעיל לשם מתן מענה מותאם.
9. מניעה, ניטור וטיפול בהודעות אלימות והסתה נגד תושבים או ציבור שלם ברשתות החברתיות. קריאה ברורה לתושבים להימנע מהפצה של מידע לא מאומת ברשתות, והפנייה למוקד העירוני לצורך אימות וטיפול הולם. חשוב לוודא שיש מנגנון עירוני לטיפול בתלונות מעין אלה הכולל אנשים בעלי ידע רב-תרבותי מתאים.
10. חיזוק הקשרים עם היוזמות האזרחיות הפועלות בשטח להתמודדות עם גילויי אלימות והסתה.⁶
11. תקצוב והרחבת יוזמות משותפות של יהודים וערבים הפועלים לשמירה על סולידריות ומרקם חיים משותף.⁷
12. הרחבה ותקצוב של קבוצות עבודה קיימות הכוללות יהודים וערבים (צוותי חינוך וחינוך בלתי פורמאלי, צוותי רווחה, אגף צעירים, גיל שלישי ועוד) והכשרתן למתן מענה ראשוני בעת חירום, כפי שחלק מהרשויות המקומיות החלו לעשות בתקופה זו (הכשרת סע"ר, פתיחת ותפעול מקלטים, ועוד).
13. מתן מענים חינוכיים למנהלים וצוותי חינוך בבתי הספר למניעת גזענות, הסתה ועידוד חיים משותפים. זאת דרך הכשרה של צוותי החינוך והפצה של מערכי שיעור.⁸
14. יצירת מענה של תוכן ופעילות הפגתית לציבור (משפחות ומבוגרים) המותאמות תרבותית ושפתית לערבים ויהודים - במרחב בטוח ונגיש. לטובת כך ניתן להיעזר למשל בחברה למתנ"סים ובאגפי הצעירים ברשויות המקומיות.

אנו ממליצים לבצע התאמות למאפיינים הייחודיים לכל רשות, אזור ועיר ונשמח לסייע בחשיבה וקידום נושאים אלו.

בברכה,

עמותת סיכו-אופוק רג'ד ג'ראסי מנכ"לית שותפה, ויעל פדרמן, רכזת פרויקט מרחב ציבורי משותף

עמותת יוזמות אברהם ד"ר ת'אבת אבו ראס ואמנון בארי-סוליצאנו, מנכ"לים שותפים, וח'ולוד אבו אחמד, מנהלת מיזם ערים משותפות

אקורד פסיכולוגיה חברתית לשינוי חברתי רון גרליץ, מנכ"ל אקורד ויעל אילן מנהלת תחום הייעוץ הפסיכו-חברתי

קאדאיא ד"ר מחמד ח'לאילה מנהל, אדלה ביאדי שלון מנהלת פרויקט ערים מעורבות

העתקים-

חסאן טואפרה, ראש הרשות לפיתוח כלכלי בחברה הערבית

חיים ביבס, יו"ר מרכז השלטון המקומי בישראל

מודר יונס, יושב ראש הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות

שיר רבינוביץ', מנהלת האגף לפיתוח אזרחות במנהל הפיתוח, משרד הפנים

⁵ ראו למשל מדריך של אקורד - [המלצות למעסיקים של צוותים מעורבים לנוכח ההסלמה](#)

⁶ ראו למשל יוזמת [שומרי שותפות](#)

⁷ ראו למשל [אשכול השרון- קול קורא ליוזמות משותפות](#)

⁸ ראו למשל סיפורי סולידריות לחיזוק חיים משותפים- אקורד - <https://co-stories.softtr.app/>

מענים לצוות חינוך בעת מלחמה- אקורד <https://www.achord.org.il/escalation>

מערכי שיעור תואמי גיל- קדמה [איך לדבר בכיתה על המצב](#)

[מדריך לניהול שיח רגשי בכיתה- מרכז רוסינג לדיאלוג](#)